

ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ ТА ПРАВОВИХ ВЧЕНЬ

Луценко І.О.

*студент юридичного факультету,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили*

ОСНОВНІ ЗАСАДИ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД

Впродовж історії незалежної України проблема корупційних правопорушень неодноразово знаходила відображення в різних юридичних документах, які періодично змінювали один одного. Поява нових законодавчих положень, співставлення цих документів вимагають окремого наукового аналізу. Нормативно-правову базу запобігання й протидії корупції становлять окремі положення Конституції України, законів і постанов Верховної Ради України, указів і розпоряджень Президента України, постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України, відомчих нормативних актів. Разом з тим, при формуванні антикорупційного законодавства України була порушена логіка, яка передбачала реалізацію схеми «Концепція – стратегія – закон – програма – підзаконні акти». Проте, у зв'язку з тим, що окремі нормативні акти приймалися в різний час і за відсутності єдиної науково обґрунтованої концепції протидії корупції, вона не була реалізована [1].

Так, досліджуючи діяльність державних інституцій у сфері боротьби з корупцією, необхідно звернутись до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14 жовтня 2014 року [2], яким передбачено створення та діяльність нового антикорупційного правоохоронного органу. До його функцій належать: попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, а також запобігання вчиненню нових. Вичерпний перелік повноважень НАБУ закріплений у статті 17 Закону України «Про Національне

антикорупційне бюро України» від 14 жовтня 2014 року, серед яких варто відзначити право заводити оперативно-розшукові справи та витребувати документи та інформацію для проведення слідчих дій. Зокрема, в науковий та практичний обіг було введено поняття «детектив» (стаття 10).

У контексті поглибленого емпіричного дослідження варто виділити діяльність Вищого антикорупційного суду України (надалі – суд), створення якого було передбачено Законом України «Про Вищий антикорупційний суд» від 07 червня 2018 року. Завданням суду є здійснення правосуддя відповідно до визначених законом засад та процедур судочинства з метою захисту особи, суспільства та держави від корупційних і пов'язаних із ними злочинів та судового контролю за досудовим розслідуванням цих злочинів, дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні [3].

Аналізуючи всі антикорупційні нормативно-правові акти, варто відзначити, що всі вони мають спільний підхід щодо відповідальності за корупційні злочини. Однак ці принципи дещо змінювались впродовж розвитку антикорупційного законодавства, як і поняття та особливості трактування окремих правопорушень. Приміром, законодавство трактує корупційне правопорушення через визначення терміну «корупція». З одного боку, це дає можливість встановити наявність складу злочину, а саме корупційних дій. З другого боку, у вимірі адміністративного права корупційне правопорушення – це умисне діяння, яке містить ознаки використання особою наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки чи пропозиції такої вигоди для себе або інших осіб; відповідно, обіцянка чи пропозиція або надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у ч. 1 ст. 4 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей, що вчинене суб'єктом, зазначеним у тій же статті, за яке законом передбачено адміністративну відповідальність [4].

Закон встановив обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища (стаття 22), щодо одержання

подарунків (стаття 23), щодо спільної роботи близьких осіб (стаття 27). Однією з новел Закону стала норма про те, що особи, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, перебувають під захистом держави [5].

Список використаних джерел:

1. Бернадський П.Й. Система антикорупційного законодавства України. URL: http://www.rusnauka.com/19_DSN_2010/Economics/69941.doc.htm
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» від 11 червня 2009 року за № 1508-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1508-17>
3. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 року № 2447-VIII. Дата оновлення: 07.06.2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19> (дата звернення: 17.08.2019).
4. Половинкіна Р.Ю. Етапізація та періодизація антикорупційного законодавства в Україні. Серія: Право. 2019. № 3(65). С. 22-27.
5. Савченко А.В. Поняття «корупція» у контексті кримінального права. Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції: зб. тез доп. V Міжнар. наук.практ. конф. (31 березня 2017 року, м. Харків / МВС України, Хар ків. нац. унт внутр. справ; Кримінол. асоц. України. Харків: ХНУВС, 2017. С. 165-166.